

**Kuuden suurimman
kaupungin
talousseminaari
12.3.2021**

Kommenttipuheenvuoro

**Kari Nenonen
Kaupunkineuvos**

Yleistä

- Sekä suuret kaupungit että Kuntaliitto näkevät rahoituksen sote- uudistuksen suurimpana ongelmana.
- Näkökulmaeroja myös kaupunkien välillä on.
- Aikaisempaa suurempi riippuvuus valtionosuuksista, verotulorahoituksen voimakas väheneminen, tasausjärjestelmän ja kompensatoratkaisujen epävarmuus ja voimakas taseaseman heikkeneminen huolettavat.
- Huoli mahdollisuudesta harjoittaa voimakasta kasvu-, hyvinvointi- ja elinvoimapolitiikkaa kaikille yhteinen.

Miten edetään?

- Onko perusratkaisu hallinnon järjestämisestä Uudenmaan erillisratkaisun jälkeen kaikkien hyväksyttävissä?
- Vaihtoehtona paluu lähtöruutuun; keskustelu kuntaperusteisesta järjestelmästä ja Paras- lain hengen mukaisista laajemmista kunnallisista järjestämisvastuista?
- Jako erityistason ja perustason välillä säilyisi.
- Edellyttäisi hyvin todennäköisesti jatkossa nykyistä vahvempaa kuntien välistä tasausta.

Ongelmat käyttötaloudessa

- Kuntaveron leikkaus ja kasvava riippuvuus valtionosuuksista on omaan verotulopohjaan tottuneille kunnille vaikea asia.
- Puuttuminen yhteisöveron tasoon hiertää.
- Nykyinen valtionosuuksista tapahtuva verotulojen taseus on hyväksytty osaksi järjestelmää, mutta
- uudistuksen jälkeen suurilla kaupungeilla on intressi ajaa omaa etuaan sekä taseus- että valtionosuusjärjestelmän suuntaan; valtionosuudet kiinnostavat, vaikka volyyymi pienenee huomattavasti nykyisestä (noin kahdeksasta kolmeen miljardiin euroon); pelivara pienenee.

Ongelmat tulevaisuuden rakentamisessa

- Kaupungit nostavat aiheellisesti esiin kykynsä investoida kasvun tarpeista lähteviin investointeihin; sekä infrastruktuuriin (myös yhteiseen) että elinkeinopolitiikkaan.
- Suuret kaupungit tarjoavat hyvinvointipalveluja (kulttuuri, urheilu, liikunta jne) laajalle väestöpohjalle vaikutusalueillaan.
- Erityisesti yliopistokaupungeissa on kaupunkien, tutkimusyhteisöjen ja yritysten/innovaatioiden yhteistyöllä saatu aikaiseksi talouden kasvua, jota ei muuten olisi tapahtunut (Nokia, peliyhtiöt, korkean teknologian ja osaamisen yritystoiminta ylipäättään).

Taseen ongelmat

- Luovutettavaan omaisuuteen liittyviin ongelmiin on mm. Kuntaliitto ottanut kantaa omassa lausunnossaan. Se on samoilla linjoilla suurten kaupunkien kanssa.
- Kriisikuntakriteerien velkaantumiseen liittyviä tunnuslukuja täytyy muuttaa.
- Ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että suurilla kaupungeilla on taseissaan paljon suuresta investointitarpeesta aiheutunutta ja myös jatkossa tulevaa velkaa. Se pitäisi pystyä hoitamaan pienevällä verotulokertymällä. Ei tule olemaan helppoa, vaikka voikin ennustaa maltillisempaa käyttötalouden menokehitystä, kun sote poistuu.

Löytyykö ratkaisu?

- Erillisselvityksen valmistuttua tiedostin ratkaisematta jääneen talouden ongelman, joka jäi hiertämään.
- Tämä kokonaisuus tarvitsisi oman ”erillisselvityksensä” ja vahvan vuoropuhelun koko kuntakentän kanssa ennen lopullisia ratkaisuja.
- Siksi tämän suuren ja omasta mielestäni tarpeellisen uudistuksen voimaantuloa on siirrettävä, kunnes uudistuksen seuraukset sekä kunnille että hyvinvointialueille on kunnolla selvitetty ja ymmärrystä vaihtoehdoista lisätty. Vuosi riittää.

Kiitokset mielenkiinnosta.

**Hyvää ja turvallista kevättä
2021!**

